МАЛАРИЯ

Маларията е една от най-разпространените заразни болести, известна още от дълбока древност. Тя е най-значимата тропическа болест, причиняваща висока смъртност. През периода 1855 – 1923 година е регистрирана най-голямата пандемия от малария. Названието на заболяването произтича от италианската дума “mal'aria”, която означава “лош въздух”, тъй като в Италия смятали, че причината за смъртта на хората от това заболяване е “лошият въздух”. Причинителят на маларията (Plasmodium malariae) е открит през 1880 година от френския военен хирург A. Laveran.

През последните 70-80 години на миналия век, в редица страни по света, разпространението на маларията е ограничено или напълно ликвидирано, но напоследък се наблюдава влошаване на маларийната обстановка.След 1990г. местната трансмисия в страните на Централна Азия и Кавказ бе възстановена и избухнаха големи епидемии. Местната малария в съседна Турция все още продължава да е сериозен проблем.Определен епидемиологичен и клиничен риск създава нарастващия внос от случаи на малария в Европа от ендемични страни.

По данни на СЗО, маларията представлява сериозен здравен проблем за повече от 100 страни в света, половината от които са в Африка и с население около 2 400 млн. души (40% от цялото население на Земята). Всяка година се регистрират по 300 - 500 млн. клинични случаи на малария, като над 90% от тях са в Африка, в районите, разположени на юг от Сахара. Ежегодно маларията е причина за смъртта на 1,1 – 2,7 млн. души, от които около 1 млн. са деца на възраст до 5 години (25% от общата детска смъртност в Африка).

За борба с това заболяване е разработена нова глобална маларийна програма на СЗО, която предвижда до 2015г. елиминация на маларията в ендемичните страни на региона и недопускане възстановяването на местно предаване на инфекцията в страните с вече ликвидирана малария.

През 1965 година България е призната от СЗО за страна с ликвидирана малария, но поради широките връзки със страните от тропическите и субтропически региони, ежегодно в нашата страна се регистрират случаи на малария. За периода 1966 – 2012 година са регистрирани 2971 случаи на внесена малария (17 от които с летален изход) и 36 - след кръвопреливане.През изминалата 2013г. в страната са регистрирани 8 случая на внесена малария.

Какво представлява Маларията

Маларията е заразно заболяване, което се причинява от 4 вида маларийни плазмодии. Източник на заразата са болните хора и паразитоносителите. Възприемчивостта към маларията е всеобща.

Предаването на инфекцията става по кръвен път при:
- ухапване от заразен комар (род Anopheles);
- по време на бременност при увредена плацента;
- по време на раждане при смесване на кръвта на майката и на плода;
- при преливане на кръв от болен човек или паразитоносител, и чрез замърсени спринцовки и игли.

Заболяването се проявява с малариен пристъп (температурна треска), повтарящ се през строго определен интервал от време. Маларийният пристъп продължава от 6 до 12

часа и протича в следните три фази: I фаза – разтрисане; II фаза - чувство за горещина, като температурата бързо се покачва и достига до 40 - 41oC; III фаза – обилно изпотяване. Според клиничното протичане се наблюдават леки, средно тежки и тежки форми малария.

В зависимост от видовата принадлежност на причинителите се различават няколко вида малария, от които тропическата протича най-тежко (болният може да изпадне в маларийна кома или да умре). Ако заболяването не се лекува, пристъпите преминават и болните стават паразитоносители.

В тропическите страни предаването на маларията се извършва целогодишно (стабилна малария), а в останалите райони - само в топлите сезони на годината (нестабилна малария). В България потенциалният маларием сезон е от месец април до месец октомври.

Профилактика на маларията включва следните мерки:

- спрямо източника на зараза – ранна диагностика и лечение на болните и заразоносителите и диспансерно наблюдение;
- спрямо преносителите: борба с ларвите (ларвицидна обработка и заселяване на водоемите с рибката гамбузия), хидромелеоративни мероприятия за пресушаване и отводняване на блатата и застойните водоеми, унищожаване на комарите и други;
- индивидуална профилактика - предпазване от ухапвания от комари (използване на репеленти, инсектициден спрей, високочестотни вибратори; замрежване на прозорци и врати и други); провеждане на химиопрофилактика с лекарствени препарати.

Ако пътувате в чужбина - посетете личния си лекар или паразитолог, за да получите указания за предпазване от малария; набавете и вземете със себе си препоръчаните препарати за химиопрофилактика и за лична доза при спешни случаи.

При завръщане от чужбина отново посетете личния си лекар и го уведомете, че сте се завърнали от тропическа страна; при всяко температурно състояние в период до три години след завръщането Ви незабавно потърсете медицинска помощ.